TEKOÄLYVISA – Tekoälyn perusteet

Modernisoitu tietovisa tekoälyn perusteista ja arjen sovelluksista

Nimi: ..... Päivämäärä: ..... Pisteet: ..... / 25

Ohjeet: Lue jokainen kysymys huolellisesti ja valitse mielestäsi oikea vaihtoehto (A, B, C tai D). Jokaisessa kysymyksessä on vain yksi oikea vastaus.

1. Mitä tekoäly (AI) pääasiassa tarkoittaa?

A) Ohjelman kykyä jäljitellä ihmisen älyä ja oppimista.
B) Tietokonetta, jolla on omat tunteet ja tahto.
C) Ihmisen näköistä, itsenäisesti liikkuvaa robottia.
D) Erittäin nopeaa internetyhteyttä.

2. Miten tekoälypohjaiset käännöskoneet oppivat?

A) Palkkaamalla ihmisiä kääntämään tekstejä reaaliajassa.
B) Analysoimalla valtavia määriä ihmisten tekemiä käännöksiä.
C) Arvaamalla sanoja kirjainten pituuksien mukaan.
D) Kysymymällä aina käyttäjältä erillisen vahvistuksen.

3. Mikä arjen laite hyödyntää tekoälyä kuvien parantamisessa?

A) Perinteinen pöytätuuletin.
B) Nykyaikainen älypuhelin.
C) Ulkoinen USB-muistitikku.
D) Varavirtalähde eli powerbank.

4. Mikä on suoratoistopalveluiden suositusalgoritmin tehtävä?

A) Ehdottaa katsottavaa aiemman historian perusteella.
B) Sammuttaa television automaattisesti keskiyöllä.
C) Estää uutissisältöjen katsomisen kokonaan.
D) Vaihtaa kanavaa automaattisesti mainosten alkaessa.

5. Onko tekoäly tällä hetkellä täysin erehtymätön?

A) Kyllä, se ei tee koskaan virheitä.
B) Ei, se voi tehdä virheitä ja keksiä tietoa (hallusinoida).
C) Kyllä, koska se perustuu painettuun tietosanakirjaan.
D) Vain silloin, kun se kommunikoi englanniksi.

6. Mitä tarkoittaa "generatiivinen tekoäly"?

A) Tekoälyä, joka luo uutta tekstiä, kuvia, ääntä tai koodia.
B) Sähkökatkon aikana aggregaatilla toimivaa tekoälyä.
C) Vanhentunutta ja syrjäytynyttä teknologiaa.
D) Tietokonevirusta, joka tuhoaa tiedostoja.

7. Miten tekoälyä käytetään terveydenhuollon kuvantamisessa?

A) Se korvaa lääkärit kokonaan ja tekee leikkaukset yksin.
B) Se auttaa tunnistamalla kuvista poikkeavuuksia ja sairauksia.
C) Se muuttaa röntgenkuvat taideteoksiksi.
D) Tekoälyn käyttö kuvantamisessa on laissa kielletty.

8. Mitä ovat "deepfake"- eli syväväärennökset?

A) Aidon näköisiä tekoälyllä tehtyjä videoita tai äänitteitä.
B) Tiedostoja, jotka ovat piilossa tietokoneen syövereissä.
C) Heikkolaatuisia valokuvia menneiltä vuosisadoilta.
D) Vakoiluohjelmia, jotka tyhjentävät verkkopankkitilejä.

9. Mikä seuraavista on suosittu tekoälypohjainen chatbot?

A) ChatGPT
B) Windows XP
C) Spotify
D) Microsoft Excel

10. Miten robotti-imuri hyödyntää älyteknologiaa?

A) Se osaa puhua suomea ja kertoa vitsejä.
B) Se kartoittaa huonetta ja opettelee väistämään esteitä.
C) Se toimii ilman sähköä pelkällä alipaineella.
D) Se imuroi vain silloin, kun kukaan ei ole kotona.

11. Miten nykyaikaiset verkkohaut hyödyntävät tekoälyä?

A) Ne ymmärtävät luonnollista kieltä ja tiivistävät vastauksia.
B) Ne näyttävät aina pelkkiä maksettuja mainoksia.
C) Ne arpoo tulokset satunnaisessa järjestyksessä.
D) Ne vaativat aina erillisen käyttäjätunnuksen.

12. Miten pankit käyttävät tekoälyä turvallisuudessa?

A) Havaitsemalla epäilyttäviä korttimaksuja sekunneissa.
B) Lukitsemalla kaikkien asiakkaiden tilit joka yö.
C) Lähettämällä kirjepostia jokaisesta tapahtumasta.
D) Poistamalla tililtä rahaa veroja varten automaattisesti.

13. Voiko tekoälyä käyttää vanhojen valokuvien korjaamiseen?

A) Ei, se osaa käsitellä vain upouusia videoita.
B) Kyllä, se voi terävöittää kuvia ja lisätä värejä.

C) Kyllä, mutta kuva pitää ensin maalata öljyväreillä.
D) Vain silloin, kun kuva on otettu pilvettömällä säällä.

14. Mitä tarkoittaa puheentunnistus älypuhelimessa?

A) Puhelin arvaa ajatuksesi ennen kuin puhut.
B) Tekoäly muuntaa puhutun äänen kirjoitetuksi tekstiksi.
C) Puhelin soittaa hätäkeskukseen korottaessasi ääntä.
D) Sovellus kääntää puheen eläinten kielelle.

15. Mikä muistettava henkilötietojen syöttämisestä julkisiin tekoälyihin?

A) Sinne voi kirjoittaa mitä tahansa huoletta.
B) Arkaluonteisia henkilötietoja ei tule koskaan syöttää sinne.
C) Tekoäly maksaa aina käyttäjälle palkkion datasta.
D) Tiedot salataan aina automaattisesti näkymättömiin.

16. Miten tekoäly auttaa näkövammaisia arjessa?

A) Lukemalla kameran kautta tekstiä ja ympäristöä ääneen.
B) Tulostamalla sanomalehdet suuremmalla fontilla.
C) Parantamalla ihmisen biologista näkökykyä pysyvästi.
D) Tekoäly ei voi auttaa näkövammaisia millään tavalla.

17. Miten tekoäly vaikuttaa itseohjautuviin autoihin?

A) Se korvaa tiellä olevat liikennemerkit kokonaan.
B) Se tarkkailee liikennettä kameroiden ja tutkien avulla.
C) Se estää auton käynnistämisen sateella.
D) Se muuttaa kaikki autot automaattisesti sähköautoiksi.

18. Voidaanko tekoälyä hyödyntää sääennusteissa?

A) Ei, säätä voi ennustaa vain ikkunasta katsomalla.
B) Kyllä, se analysoi historia-aineistoa ja ennustaa tarkasti.
C) Kyllä, tekoäly voi tahtonsa mukaan muuttaa säätä.
D) Vain kesäkuukausina ukonilman aikana.

19. Mitä tarkoittaa tekoälyn "kouluttaminen"?

A) Tekoälyn ilmoittamista peruskouluun.
B) Suurten datamäärien syöttämistä sääntöjen oppimiseksi.
C) Iltasatujen lukemista tietokoneelle ääneen.
D) Tekoälyn opettamista käyttäymään kohteliaasti.

20. Mikä riski liittyy tekoälyllä tehtyihin huijauspuheluihin?

A) Huijari voi matkia tutun ihmisen ääntä erehdyttävästi.
B) Vastaanottajan puhelin saattaa ylikuumentua ja räjähtää.
C) Puhelu veloittaa automaattisesti tuhansia euroja minuutissa.
D) Tekoäly muuttaa pysyvästi puhelinnumerosi.

21. Miten tekoäly auttaa luovassa työssä ja taiteessa?

A) Se tuottaa uusia sävellyksiä tai kuvia tekstikehotteilla.
B) Se soittaa automaattisesti kaikkia maailman soittimia.
C) Se estää huonon musiikin pääsyn radiokanaville.
D) Tekoäly ei sovellu lainkaan taiteelliseen tekemiseen.

22. Mikä on "algoritmi" tekoälyn yhteydessä?

A) Tarkka sääntöjoukko tai ohje ongelman ratkaisemiseksi.
B) Uusi erikoisnäppäin tietokoneen näppäimistössä.
C) Matemaattinen virhe, joka kaataa ohjelman.
D) Älylaitteen akun kestoaika.

23. Miten kodin energianhallinta hyödyntää tekoälyä?

A) Ennakoimalla lämmitystarvetta säiden ja pörssisähkön mukaan.
B) Sammuttamalla valot aina kun joku liikkuu huoneessa.
C) Kuluttamalla tahallaan enemmän sähköä viikonloppuisin.
D) Tuottamalla täysin ilmaista sähköä tyhjästä.

24. Miten tekoälyä voidaan hyödyntää puutarhataloudessa?

A) Sovelluksella, joka tunnistaa kasvitaudin lehtikuvasta.
B) Kastelukannulla, joka pumppaa vettä loputtomasti.
C) Tekoälymultarakeilla, jotka eivät tarvitse auringonvaloa.
D) Haravalla, joka siivoaa pihan ilman ihmisen apua.

25. Mikä on tervein asenne tekoälyn kehitystä kohtaan?

A) Utelias, mutta samalla harkitseva ja kriittinen asenne.
B) Täydellinen pelko ja kaikkien digilaitteiden välttäminen.
C) Sokea luottamus kaikkeen, mitä kone väittää.
D) Ajatus siitä, että uudet teknologiat kuuluvat vain nuorille.

Vastausavain

1. A	**6.** A	**11.** A	**16.** A	**21.** A
2. B	**7.** B	**12.** A	**17.** B	**22.** A
3. B	**8.** A	**13.** B	**18.** B	**23.** A
4. A	**9.** A	**14.** B	**19.** B	**24.** A
5. B	**10.** B	**15.** B	**20.** A	**25.** A